అమ్మనిర్ణయం

ఉపాధ్యాయ వృత్తి నుండి మల్లయ్య రిటైర్డ్ అయ్యాడు.

ఉపాధ్యాయుడిగా తన జీవితాన్ని స్కూల్ పిల్లలకే అంకితం చేసాడు.

తండ్రిగా జీవితాన్ని తన పిల్లల చదువులకే ధారపోశాడు. రిటైర్ అయ్యేనాటికి తనకంటూ స్వంతంగా ఒక నయాపైసా దాచుకోలేదతను. అసలేనాడు అతనికి బ్యాంక్ బ్యాలెన్స్ లేదు. తేలీదు.

భార్య వైదేహమ్మ కూడా మల్లయ్యకు సరిఅయిన జోడి. ఉత్తమ ఇల్లాలు. నోరు తెరచి ఏరోజు ఆమె తనకై ఏదీ భర్తను కోరలేదు. సగటు ఇల్లాలుగా ఏవిషయంలోనూ భర్తను విలదీసిందిలేదు. ఆయన ఎంత చెబితే అంత. 'ఊ' అనడం తప్పితే వ్యతిరేకించడం ఎరుగదు. ముప్పై సంవత్సరాల వైవాహిక జీవితంలో అతను భార్యకి మంగళసూత్రం మినహా ఒక్క నగ కొనిపెట్టిందిలేదు. ఆమె కూడా సర్దుకుపోయింది.

అందుకే రిటైరయ్యాక డబ్బులు రాగానే అందులోంచి యాభైవేల విలువచేసే ఆభరణాలని భార్యకు కొనిచ్చాడు. "ఈ వయస్సులో ఇవన్నీ ఎందుకు" అని మొదట ఆమె వారించినా మనసులోని కోరిక ఇన్నాళ్టికి తీరడంతో ముచ్చట పడింది. మరో యాభైవేలు భార్య పేర ఫిక్స్ కూడా చేసాడు. మిగిలిన డబ్బుల్ని ఇద్దరు కొడుకుల చదువులకై చేసిన అప్పుల్ని తీర్చేసాడు.

ఉపాధ్యాయుడిగా మల్లయ్య అంకితభావం తాలూకు ప్రభావం అతడి పిల్లలపై పడి

ఇద్దరు ప్రయోజకులయ్యారు. అతను రిటైరవ్వాగానే మంచి ఉద్యోగాల్లో స్థిరపడ్డారు. జీవితానికిదే చాలానుకున్నారాయన. భార్య కూడా భర్త సంతోషాన్ని పంచుకుంది.

అయితే వైదేహమ్మకి ఆ మురిపం ఎన్నో రోజులు నిలువలేదు. భర్త గుండె పోటుతో ఆమెకు వైధవ్యం ప్రాప్తించింది. అలా ఆమె తన ఇద్దరి కొడుకుల పంచన చేరాల్సివచ్చింది.

భర్త మరణం వైదేహమ్మని కుంగదీసినా పిల్లల ఆదరణ ఆమెకు సంతృప్తిని మిగిల్చింది. కొందరిలా కొడుకులిద్దరూ తల్లిని పంచుకోలేదు. ఆమె మాత్రం నెలా నెలా తనకు వచ్చే పెన్షన్ డబ్బుల్ని కొడుకులకు సమంగా పంచుతుంది. ఏ కొడుకు దగ్గర ఎన్నిరోజులు ఉండాలనిపిస్తే అక్కడే అన్ని రోజులు నిశ్చింతగా కాలం గడుపుతోంది.

★ ★ ★

ఓ సాయంత్రం వేళ...

"నాన్నాగారు పోయాక బాగా చిక్కిపోయావమ్మా." అంటూ వచ్చి తల్లి పక్కన చేరాడు పెద్దకొడుకు ప్రేమ్. స్వయంగా భర్తే తనని ప్రేమగా పలకరిస్తున్నట్లనిపించింది వైదేహమ్మకు. మల్లయ్యకు జీరాక్స్‌లా ఉంటాడు ప్రేమ్.

చప్పున భర్త గుర్తుకొచ్చాడామెకు.

"ఎర్రగా దబ్బపండులా ఉండేవారు. సన్నగా పొట్లకాయలా ఎలా అయిపోయారు." కోడలు రేఖ సైతం అత్తపట్ల ఆత్మీయతని ప్రదర్శించింది.

"తోడులేని పక్షిని. పైగా ముసలి తనం. అయినా ఆయనే పోయాక నేనేలా ఉంటే ఏం?" వైదేహమ్మ నిర్లిప్తతగా బదులిచ్చింది.

"అలా ఎందుకంటావమ్మా! నీకు తోడు నేనున్నాను, తమ్ముడున్నాడు. మనవళ్ళు, మనవరాళ్లు... అంతాలేము?" ప్రేమ్ అనునయంగా అన్నాడు.

"అందుకేగా నేనింకా బ్రతికే ఉంది" అందామె.

"ఇదిగో ఈ పండ్లు తిను" బల్లమీద పెట్టిన ప్యాకెట్‌ని చూపిస్తూ చేప్పాడు ప్రేమ్.

"కోడలు రోజు ఏదో ఒక జ్యూస్ ఇస్తుంది కదరా. మళ్ళీ ఇవన్నీ ఎందుకు చెప్పు?" అందామె.

"పర్వాలేదత్తయ్యా! పిల్లలతో పాటు మీకు..." కోడలు రేఖ అంది.

"నాన్నాగారు లేరన్న దిగులు మీలో కనిపించకూడదన్నదే మా తాపత్రయమమ్మా!" గంభీరంగా అన్నాడు ప్రేమ్.

ఆ అభిమానానికి గంగమ్మ గుండె నిండుకుంది.

★ ★ ★

భోజనాల దగ్గర.

"రోజురోజుకి తిండి తగ్గిపోతుందమ్మా! మరీ చిన్నపిల్లలా భోంచేస్తున్నావు." చిన్న

కొడుకు కరుణాకర్ చిన్నప్పటిలా బుంగమూతి పెడుతుంటే ముచ్చటేసింది గంగమ్మకు.

'పిచ్చితండ్రి అచ్చు తనపోలికే! భర్తని తను కూడా ఇలాగే నిలదీసేది. కంచంలో ప్రేమగా మరింత వడ్డించేది. వారించినా వినేది కాదు' ఒక జ్ఞాపకం ఆమె గుండెని స్పృశించింది సమీరంలా.

"నాన్నగారు పోయారని మాకు మాత్రం బాధగా లేదూ? అంత మాత్రాన తిండి మానేస్తే ఎలాగమ్మా?" తిరిగి అన్నాడతనే.

బదులుపలుక లేదు.

"మీరు ఈ వయసులో కూడా ఆరోగ్యంగా ఉండటం నిజంగా మా అదృష్టమే అత్తయ్యా! మావయ్య మీద దిగులున్నా, మరి ఆరోగ్యం కాపాడుకోవడానికైనా ఓ ముద్ద తినాలి కదా!" కోడలే కూతురై అభిమానంతో మందలిస్తోంది.

"ఆయన లేరు. ఏం తిన్నా ఎంత తిన్నా జీవచ్ఛవంలా బ్రతకడమేగా?" పెదవి విప్పింది వైదేహమ్మ.

"నిజమేనమ్మా! నాన్నెలాగూ లేరు. కళ్ళముందున్న నీవైనా కనీసం కళకళలాడుతూ తిరిగితే మాకదే ఆనందం కదమ్మా!" అంటూ కొసరి కొసరి వడ్డిస్తున్న చిన్నబ్బాయిని చూసి గంగమ్మ మనసు పొంగిపోయింది.

ఆ అనురాగం ఆమెని కట్టిపడేసింది.

కోడళ్ళు కూడా కొడుకులకు ఏం తీసిపోకుండా తనని ప్రేమగా చూసుకుంటున్నారని ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళకి ఆనందంగా చెప్పుకునేది.

'ఎంత చక్కని సంతానాన్నిచ్చావయ్యా!' తృప్తిగా అనుకుంటూ పైలోకాన ఉన్న భర్తని తలుచుకుని ఆనందభాష్పాలు రాల్చేది వైదేహమ్మ.

అలా అందరి ఆదరాభిమానాలతో ఆమె వార్ధక్యం ఓ ఆరునెలల పాటు సుఖమయంగా గడిచిపోయింది.

అలాంటి తరుణంలో...

ఊహించని విధంగా-

ఆ వైదేహమ్మ తల్లి గుండె అట్టడుగు పొరలనుండి... ఒక విషాదపు సునామీ ఆమె కనుకొనల తీరానికి అశ్రుకణాలని చేరవేసింది.

జీవితమనే నాణానికి బొమ్మా-బొరుసు రెండూ ఉంటాయని తొలిసారిగా ఆమెకి తెలిసి వచ్చింది.

★ ★ ★

తెల్లవారు ఝామున వైదేహమ్మకి ఎందుకనో మెలుకువ వచ్చింది.

దాహంగా అన్పించి మంచి నీళ్ళకోసమని వెతికింది. 'రాత్రి తన గదిలో నీళ్ళు

పెట్టడం కోడలు మరిచినట్టుంది' అనుకుంటూ వంటగదిలోకి వెళ్తుంటే దారిలో ఉన్నబెడ్ రూమ్ నుండి గట్టిగా మాటలు వినపడ్డాయి.

వినడం సభ్యత కాదని మనసు వారిస్తున్నా కదలమని కాళ్ళు మొరాయించాయి. అసంకల్పితంగా ఆగిపోయింది.

"ఇక ఈ జన్మలో మీరు చంద్రహారం చేయించేటట్లు కనబడడం లేదు" విసుగ్గా అంటోంది. ఆ గొంతు పెద్దకోడలు రేఖది.

కొద్దిసేపు నిశ్శబ్దం...

"అబ్బా! కాస్త ఓపిక పట్టవే? తొందర్లోనే ఎలాగైనా అమ్మ నగలతో నీ కోరిక తీరుస్తాను." ఆ గొంతు పెద్దబ్బాయి ప్రేమ్‌ది.

"ఏం చేయించడమో ఏమో? అదిగో ఇదిగో అంటూ నెలలకి నెలలు గడిచిపోతున్నాయి మీరు కూడా మీ నాన్నా లాగే రిటైరయ్యాక నగలు కొనిపెట్టార్లా ఉంది. అయినా దేనికైనా రాసిపెట్టి ఉండాలంటారు" ఆమె ప్రతి మాటలో నిరసన.

"నీ మొండిపట్టు నీదే! చెబితే వినవు. అన్నప్పుడే కావాలంటే ఎలా? మన చేతిలో పనా! అమ్మ నగలతో వ్యవహారం" సర్ది చెబుతున్నాడు.

"అయినా విధవరాలై వుండీ మీ అమ్మ తగుదునమ్మా అంటూ ఆ నగలు దిగేసుకుని తిరగడమేంటండీ! విడ్డూరం కాకపోతే? ఇరుగూ పొరుగూ ముసల్దానికి నగల మీదెందుకింత మోజు? అని చెవులు కొరుక్కుంటుంటే భరించలేకుండా ఉన్నాను" తన మనులోని మాటని ఇరుగుపొరుగు వంకతో కోడలు కొడుకు ముందు బైటపెడుతుంటే వికారం కల్గింది వైదేహమ్మకు.

"నా మరణానంతరం కూడా ఈ నగలు నీ శరీరం నుండి తీయొద్దు. ఇది ముందు చూపుతో చెబుతున్నా. నా ప్రేమ చిహ్నంగానైనా ధరించు..."

చనిపోతూ భర్త అన్న మాటలు ఆ సమయంలో వైదేహమ్మకు గుర్తుకువచ్చాయి.

'అలాంటిది నాకు నగల మీద మోజేంటీ? భర్త చివరి కోరిక ప్రకారం నగలు తీయడం లేదంతే!' ఆమె మనసు పరితపించింది.

"ఏది ఏమైనా అమ్మకి మాత్రం ఎవరున్నారని? ఆమె పోయాక మీ తోడికోడళ్ళిద్దరికేగా ఆ నగలు?" అబ్బాయి చెబుతున్నాడు.

"భలే వారండీ! ఆవిడ పోయాకనా ? ఇంకా నయం. గుండ్రాయిలా ఉంది. ఆవిడెప్పుడు పోతుందండీ?" నిట్టూర్పుగా అంది.

పెద్దకోడలు మనోగతానికి వైదేహమ్మ గుండె పేలిపోలేదు. ఉబికి వస్తున్న కన్నీళ్ళని అదిమేసింది.

దాహం మాట మరిచి గిర్రున వెనుతిరిగింది.

★ ★ ★

గురువారం దగ్గర్లో ఉన్న సాయిబాబా గుడికి వెళ్ళింది వైదేహమ్మ. ప్రతి వారం భజన కార్యక్రమంలో పాల్గొనడం ఆమెకి అలవాటయ్యింది. అలా సాయంత్రం ఒక గంటసేపు దేవాలయంలో గడిపి ఇంటికి తిరిగొస్తుంది. అప్పుడే తిరిగి రాదనే భావనతో చిన్నబ్బాయి, కోడలు హాల్లోనే కూర్చుని గట్టిగానే మాట్లాడుకుంటున్నారు.

కానీ సడెన్‌గా తలనొప్పి మొదలవ్వడంతో దైవదర్శనం పూర్తవుతూనే, భజనలో పాల్గొనకుండా వెనుదిరిగివచ్చేసింది వైదేహమ్మ.

తన ప్రసక్తే వాళ్ళ మాటల్లో దొర్లడంతో గుమ్మం దగ్గరే ఆగిపోవాల్సి వచ్చింది. నిశ్శబ్దంగా వింటుండిపోయింది వాళ్ళ మాటల్ని.

"ఎదురింటి వనజాక్షి ఇండికా కారుందని తెగఫోజు కొడుతోందండీ! మనం ఎట్‌లీస్ట్ మారుతీ కారైనా కొనుక్కుందామండీ!" చిన్న కోడలు సునంద కొడుకుతో గారాలు పోతోంది.

"ఎదురింటి వాళ్ళ ప్రసక్తెందుగ్గానీ, కారెలాగూ కొనుక్కుందామనుకున్నాం. అయినా ఇప్పుడిప్పుడే అంటే ఎలా? అంత డబ్బెక్కడుంది?" కరుణాకర్ భార్యతో అంటున్నాడు.

"బ్యాంక్‌లో కొంత ఎమౌంట్ ఉందిగా. డబ్బు తగ్గితే మీ అమ్మనడగండి. ఆమె పేరిట కూడా ఉందిగా. అయినా డబ్బుంచుకుని తెగ నీల్గుతోంది ముసల్ది నేనేం చేసుకుంటానురా అబ్బాయ్ అంటూ ఇవ్వొచ్చుగా?" రుసరుసలాడింది.

"నిజమే కానీ ఆ డబ్బు మీద అన్నయ్యకీ హక్కుంటుంది. చెరిసగం కదా! ఆ డబ్బు రావాలంటే తొందరపడి లాభంలేదు" అన్నాడు కరుణాకర్.

"తొందరపడకుండా యుగాలు వేచి చూడాలంటారా? ఇప్పటికే ఓవరైపోతోంది. మీ అమ్మతో ప్రేమవొలక బోస్తూ నటించడం ఇక నావల్ల కాదండీ! ఏదో పోన్లే ఒంటి మీద నగలున్నాయి, బ్యాంకులో కొంత క్యాష్ ఉంది అని అనుకుంటే... నగలు తీయదు, డబ్బివ్వదు. అలాంటప్పుడు ఆమెని మీదేసుకొని ఆమె భారం మనం మోయడం దేనికి?" తన నిజస్వరూపం బయటపెడ్తోంది సునంద.

చిన్నకోడలి మాటలు వింటుంటే వైదేహమ్మ కాళ్ళకింద భూమి కదిలిపోలేదు. గుండె దిటవు చేసుకుంది.

తాడు లాగే పందెంలా...

కొడుకులిద్దరూ భార్యలతో జంటలుగా చెరో వైపు చేరి తన చేతులు పట్టుకొని లాగుతుంటే నిలువుగా చీలుతున్న భావన!

★ ★ ★

పై రెండు సంఘటనలు జరిగాక వైదేహమ్మ వారం, పదిరోజులు ఎవరికీ కనబడకుండా పోయింది.

అమ్మ కనబడకపోతే కలవరపడతారో లేదో కానీ... తనకోసం వెతకవద్దని చెప్పమని

ఇద్దరింఢ్లలోనూ మనుమలకి, మనుమరాండ్లకి చెప్పి వెళ్ళిందామె.

ఆ అమ్మ తిరిగొచ్చాక-

"ఎటు వెళ్ళావమ్మా?" అని ఏ కొడుకూ ఆసక్తి కనబరచలేదు. ఆరా తీయనూ లేదు.

"నీ ఒంటి మీది నగలేమయ్యాయని?" ఆందోళనగా అడిగారు. మూకుమ్మడిగా నిలదీశారు.

వైదేహమ్మ ఊహ బలపడింది. తన పుత్రులు రత్నాలు కాదు రాళ్ళని, కోడళ్ళు మేలిమి బంగారం కాదు మేడిపండు చందమని తేటతెల్లమయ్యింది.

వైదేహమ్మ...గంగా నదీమ తల్లిలా గంభీరంగా ఉండిపోయింది.

కోడళ్ళు కూడా రెట్టించేసరికి పెదవి విప్పింది.

"నగల మీది మోజు, నా మీద కపట ప్రేమని కురిపిస్తుంటే పసిగట్టలేపోయిందీ అమ్మ. అమ్మ కోసం కాకుండా అమ్మ నంటిపెట్టుకొని ఉన్న డబ్బు కోసం మీ ఆరాటం చూసాక తట్టుకోలేకపోయిందీ గుండె. 'వైదేహమ్మా!' అని అందరిచేతా పిలవడ్డ ఈ వైదేహీ మరి అంరికీ అమ్మే! అందుకే 'అమ్మ'గానే ఆలోచించాను. అనాథ శరణాలయ పిల్లలకోసం నా నగలన్నీ ధారపోశాను. కన్నపిల్లల నిరాదరణకి గురై కొడిగట్టిన దీపాల్లా మిణుకుమిణుకు మంటూ జీవనం గడుపుతున్న అభాగ్యులైన వృద్ధాశ్రమవాసులకై బ్యాంకు డబ్బు సమర్పించాను.

మీ మనసులో వీసమెత్తయినా లేని మీ నాన్నగారి పేరు కనీసం శిలాఫలకంపైనన్నా ఉండాలని ఆయన పేరుమీదే విరాళాలుగా ఇచ్చేసాను. మునుపటిలా మీరు ఆదరిస్తారా అమ్మగా మీ చెంతే ఉంటాను. 'మల్లయ్య సారు చనిపోయి ఏడాదైనా కాలేదు. అప్పుడే తల్లిని ఇంట్లోంచి వెళ్ళగొట్టారు' అనే అపవాదు మీకు రాకూడదనే తలంపుతోనే తిరిగివచ్చాను. వద్దంటే వెళ్ళి వృద్ధాశ్రమంలో శేషజీవితం గడిపేస్తాను.

అమ్మ... ప్రేమకి నిలయం. ప్రేమలేని ఏ చోటూ అమ్మకి నిలయం కాకూడదు. అందుకే నా యీ నిర్ణయం..."

కోడళ్ళు తెల్లమొహాలు వేశారు.

కొడుకులిద్దరూ ఆలోచనల్లో పడ్డారు.